

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato:
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Brit Gotthard Jensen
Sagsnr.: 2010-730-1180
Dok.: BRJ40174

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejeloven (Forenkling af bødesagsprocessen)

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1237 af 26. oktober 2010 [som ændret ved ...], foretages følgende ændringer:

1. I § 219 a, stk. 3, 2. pkt., indsættes efter ”fængslet,”: ”eller hvis sagen er behandlet uden retsmøde efter § 896 a, stk. 1,”.

2. I § 896, stk. 1, 3. pkt., indsættes efter ”sagen”: ”behandles efter § 896 a, stk. 1, eller”.

3. Efter § 896 indsættes:

”§ 896 a. I sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg, kan retten ved brev meddele tiltalte, at hvis tiltalte ikke anmoder om et retsmøde inden 14 dage efter, at retten har sendt brevet, kan dette medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, uden mulighed for anke, jf. § 902.

Stk. 2. Hvis tiltalte anmoder om et retsmøde, indkaldes til hovedfor-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

handling efter § 896.”

4. § 897, stk. 1, ophæves og i stedet indsættes:

”Når der ikke under sagen er spørgsmål om højere straf end bøde, kan retten, medmindre omstændighederne taler imod det, behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som den pågældende er tiltalt for, hvis tiltalte

- 1) udebliver fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald,
- 2) nægter at afgive forklaring, eller
- 3) har undladt at anmode om et retsmøde efter § 896 a, stk. 1.

Stk. 2. En dom efter stk. 1 kan udfærdiges ved en påtegning på anklageskriftet.”

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

5. I § 987 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

”*Stk. 2.* Er en tiltalt blevet domfældt uden retsmøde efter § 897, stk. 1, nr. 3, kan domfældte begære sagen genoptaget til forhandling, når domfældte godtgør at have været forhindret i at anmode om et retsmøde på grund af omstændigheder, som ikke kan tilregnes den pågældende, eller at brevet ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab. Reglerne i stk. 1, 2.-4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.”

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

6. I § 988, stk. 1, ændres ”§ 987, stk. 2” til: ”§ 987, stk. 3”.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2011.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Gældende ret
 - 2.1. Udstedelse af bødeforelæg og indbringelse af bødesager for retten
 - 2.2. Rettens behandling af bødesager
 - 2.3. Dømfældtes retsmidler mod udeblivelsesdomme
 - 2.4. Sagsomkostninger
3. Forslag fra Domstolenes Samarbejdsudvalg og The Boston Consulting Group
 - 3.1. Model I
 - 3.2. Model II
 - 3.3. Model III
4. Justitsministeriets overvejelser
5. Lovforslagets udformning
6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
7. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
8. Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne
9. Miljømæssige konsekvenser
10. Forholdet til EU-retten
11. Hørte myndigheder og organisationer mv.
12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at forenkle domstolenes behandling af bødesager, hvor der er udstedt et bødeforelæg.

Lovforslaget bygger i det væsentlige på et forslag fra en arbejdsgruppe nedsat under Domstolenes Samarbejdsudvalg. Arbejdsgruppens forslag indgår i et oplæg om mulighederne for en mere smidig og ressourceeffektiv behandling af bødesager.

Efter de gældende regler skal retten, når den modtager en bødesag fra anklagemyndigheden, fastsætte tid og sted for en hovedforhandling og indkalde tiltalte til hovedforhandlingen.

Udebliver tiltalt fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald, og er der ikke omstændigheder, der taler imod det, kan retten afsige en såkaldt udeblivelsesdom. Det sker i praksis i meget vidt omfang i sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg.

For at sikre en bedre udnyttelse af ressourcerne og større fleksibilitet i opgavevaretagelsen hos anklagemyndigheden og domstolene, lægges der med lovforslaget op til en ordning, hvor retten i sager, hvori der er udstedt et bødeforelæg, i stedet for at indkalde til et retsmøde kan sende et brev til den tiltalte og orientere om, at hvis tiltalte ikke anmoder om, at sagen behandles i et retsmøde, vil det kunne medføre, at vedkommende bliver dømt for de forhold, som han er tiltalt for, uden afholdelse af et retsmøde. Undlader tiltalte at anmode om et retsmøde, vil retten herefter uden retsmøde kunne afsige udeblivelsesdom, hvis der ikke er omstændigheder, der taler imod det.

Ordnningen betyder, at der fremover ikke vil skulle reserveres retslokaler og afholdes retsmøder med tilstedeværelse af både en dommer og en anklager i sager, hvor tiltalte ikke ønsker at møde op. I stedet vil dommeren kunne behandle sagerne, når de bedst kan passes ind i forhold til dommerens øvrige opgaver. Samtidig fastholdes princippet om, at alene domstolene kan pålægge strafansvar i sager, hvor den pågældende ikke erklærer sig skyldig.

2. Gældende ret

2.1. Udstedelse af bødeforelæg og indbringelse af bødesager for retten

Efter retsplejelovens § 832, stk. 1, kan anklagemyndigheden i sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg tilkendegive over for den sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelser og i øvrigt erklærer sig villig til at betale den forelagte bøde inden for en nærmere angiven frist. Rigsadvokaten har oplyst, at anklagemyndigheden i praksis anvender bødeforelæg i de fleste bødesager, som ikke rejser bevismæssige tvivlsspørgsmål. Det gælder dog ikke, hvis sagen omfatter konfiskationskrav, der ikke kan afgøres udenretligt, og som udgangspunkt heller ikke, hvis forurettede har udtrykt ønske om erstatning, uden at erstatnin-

gen er blevet betalt, eller forlig om erstatningen er indgået. Endvidere forsøges visse typer af bødesager ikke afsluttet med bødeforelæg, f.eks. fordi der er tale om meget store bøder, som erfaringsmæssigt ikke umiddelbart bliver betalt.

Efter retsplejelovens § 832, stk. 4, kan justitsministeren endvidere fastsætte regler om, at bødeforelæg ved nærmere angivne overtrædelser af færdselsloven kan gives af en polititjenestemand i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen, hvis lovovertrædelsen kan afgøres efter faste bødesatser med en bøde på ikke over 3.000 kr. (bødetilkendegivelser på stedet).

Som det fremgår af Rigsadvokatens meddelelse 4/2000 (senest rettet i august 2010) om sanktionspåstande m.v. i færdselssager og Rigsadvokatens meddelelse 10/2005 (senest rettet i december 2009) om sanktionspåstande i sager om overtrædelse af ordensbekendtgørelsen udfylder og udleverer politiet i visse tilfælde på gerningsstedet en såkaldt bødetilkendegivelse til den sigtede. Tilkendegivelsen fungerer som en underretning til den sigtede om sigtelsen og sagens forventede afgørelse. Tilkendegivelsen efterfølges af et brev til den sigtede fra bødekontoret med opfordring til at betale bøden på et vedhæftet girokort. Tilkendegivelse og brev udgør tilsammen et bødeforelæg.

I færdselslovens § 119 a er der desuden fastsat regler om anklagemyndighedens anvendelse af bødeforelæg i sager om frakendelse af førerretten eller kørselsforbud som følge af nærmere angivne overtrædelser af færdselsloven, som ikke skønnes at medføre højere straf end bøde. Anklagemyndigheden kan i disse sager, der f.eks. kan dreje sig om overskridelse af hastighedsgrænser eller spirituskørsel, i et bødeforelæg tilkendegive over for sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erkender sig skyldig i overtrædelsen og inden for en nærmere angivet frist erklærer sig villig til at betale den forelagte bøde samt vedtager kørselsforbud eller betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten i et i tilkendegivelsen nærmere angivet tidsrum.

Andre myndigheder end politi og anklagemyndighed er i visse tilfælde tillagt kompetence til at udstede bødeforelæg. Bl.a. kan Fødevarestyrelsen inden for fødevarerområdet udstede bødeforelæg, og Arbejdstilsynet kan ved visse overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen udstede bødeforelæg. Anvendelsen af bødeforelæg, der udstedes af andre myndigheder end politi og anklagemyndighed, forudsætter generelt, at den pågældende

lovovertrædelse er ukompliceret og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, og at sanktionsniveauet ligger fast.

Det fremgår af forarbejderne til retsplejeloven, at formålet med reglerne om udstedelse af bødeforelæg er, at en sigtet, der erkender sig skyldig, kan spares for at skulle møde i retten, og at retterne undgår at skulle tage stilling til de mange småsager, hvor forseelsen er klar.

For at en sag kan afsluttes udenretligt med et bødeforelæg, forudsætter det en reaktion fra sigtede. Sigtede skal således erklære sig skyldig i overtrædelsen og villig til at betale bøden inden for en nærmere angiven frist. Sigtedes passivitet indebærer således ikke en vedtagelse af bødeforelægget. Hvis sigtede enten ikke reagerer på bødeforelægget eller meddeler, at han ikke vil vedtage bødeforelægget, må anklagemyndigheden indbringe sagen for retten. Det er anklagemyndigheden, som indbringer sagen for retten, uanset hvem der har udstedt bødeforelægget.

De bødesager, som ikke vurderes egnede til at blive afgjort udenretligt med et bødeforelæg, indbringes direkte for retten til afgørelse.

Anklagemyndigheden indbringer sager for retten ved at indlevere et anklageskrift til retten, jf. retsplejelovens §§ 834, 835 og § 896, stk. 1. I de sager, hvor der forud for sagens indbringelse for retten har været udstedt et bødeforelæg, anvendes bødeforelægget med påtegning eller følgeskrivelse om tiltalerejsning i vidt omfang som anklageskrift.

2.2. Rettens behandling af bødesager

2.2.1. Sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, og som ikke skønnes at være af særlig indgribende betydning for den tiltalte eller af særlig offentlig interesse, behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80 om straffesager, i hvilke der ikke medvirker lægdommere. Domstolsstyrelsen har oplyst, at sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, som altovervejende hovedregel behandles efter disse regler.

Der er i færdselsloven fastsat visse særregler om domsmænds medvirken i færdselssager. Det fremgår således af § 119, stk. 2, at domsmænd medvirker i sager, hvor der bliver spørgsmål om højere straf end bøde, hvor der bliver spørgsmål om ubetinget frakendelse af førerretten efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 5 (om særlig hensynsløs kørsel), eller som i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse. Uanset reglerne i § 119, stk. 2, medvirker

domsmænd dog ikke i sager, der behandles efter retsplejelovens § 831 (tilståelsessager), og i sager, der vedrører overtrædelse af færdselslovens § 53 (spirituskørsel), færdselslovens § 54, stk. 1 (narkokørsel) og færdselslovens § 117 a (kørsel i frakendelsestiden), jf. § 119, stk. 3.

Når anklageskriftet er indleveret til retten, jf. afsnit 2.1 ovenfor, fastsætter retten tid og sted for en hovedforhandling af sagen, jf. retsplejelovens § 896, stk. 1. Retten kan i bødesager vælge enten at forkynde en indkaldelse til hovedforhandlingen for tiltalte med en frist på mindst 4 dage eller kortere, hvis retten bestemmer det, jf. § 896, stk. 2, eller at sende en indkaldelse med kopi af anklageskriftet til tiltalte senest 2 uger før hovedforhandlingen, jf. § 896, stk. 4.

Det skal fremgå af indkaldelsen, at hvis tiltalte udebliver fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald, kan dette medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, uden mulighed for anke, jf. retsplejelovens § 896, stk. 3, nr. 2.

Efter retsplejelovens § 897, stk. 1, kan retten således – hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald – behandle bødesager, som om tiltalte har tilstået det eller de forhold, som den pågældende er tiltalt for. Det gælder dog ikke, hvis omstændighederne taler imod at afsige udeblivelsesdom, hvilket f.eks. være tilfældet, hvis tiltalen er uklar, hvis anklagemyndighedens retsanvendelse er tvivlsom, eller der i øvrigt foreligger tvivl om, hvorvidt strafbarhedsbetingelserne er opfyldt, eller hvis sagen må antages at have væsentlig betydning for tiltalte, f.eks. på grund af bødens størrelse eller kriminalitetens art. Der kan endvidere være tale om, at retten skønner det betænkeligt at fortolke tiltaltes udeblivelse som en erkendelse, f.eks. i tilfælde, hvor retten er bekendt med, at tiltalte på grund af bortrejse ikke har modtaget indkaldelsen til hovedforhandlingen. Hvis retten ikke finder grundlag for at afsige udeblivelsesdom, udsættes sagen, og der indkaldes til et nyt retsmøde.

Det bemærkes, at retsplejelovens § 897, stk. 1, ikke finder anvendelse i sager om betinget frakendelse af førerretten. jf. færdselslovens § 119, stk. 1.

Domstolsstyrelsen har oplyst, at der ofte berammes mange sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, til behandling på den samme dag. Der kan således f.eks. berammes 5 sager til hver 5. minut eller 15 sager til hvert 15. minut (såkaldte minutsager). Årsagen hertil er, at de tiltalte i de fleste

bødeforelægssager ikke møder op. Endvidere kommer en del af de (få) tiltalte, som møder op, alene for at anmode om en afdragsordning og ikke for at påstå frifindelse. I øvrigt tilbagekaldes en betydelig del af sagerne af anklagemyndigheden, fordi tiltalte efter modtagelsen af rettens indkaldelse har kontaktet politiet og vedtaget bødeforelægget. I ganske få sager møder de tiltalte op og påstår frifindelse eller nedsættelse af bøden, hvilket kan betyde, at sagen må udsættes med henblik på bevisførelse under et nyt retsmøde.

Under hovedforhandlingen deltager der en dommer og en anklager, ligesom der ofte er en retssekretær til stede. Dommeren, anklageren og (eventuelt) retssekretæren sidder under hovedforhandlingen i det dertil reservede retslokale og venter på, at de tiltalte eventuelt møder op. Imens kan de sager, hvor mødetidspunktet er overskredet, uden at tiltalte har vist sig eller givet meddelelse om lovligt forfald, behandles. Hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, kan der afsiges udeblivelsesdom, enten under det pågældende retsmøde eller senere, jf. retsplejelovens § 219 a.

Domstolsstyrelsen har oplyst, at ud af de ca. 84.000 sager, som domstolene i 2009 behandlede efter retsplejelovens kapitel 80, blev ca. 37.000 sager afgjort med en udeblivelsesdom, og ca. 31.000 sager blev tilbagekaldt af anklagemyndigheden (bl.a. fordi tiltalte i en række sager vedtager bødeforelægget efter modtagelsen af rettens indkaldelse til hovedforhandling). Størstedelen af sagerne er sager, hvor der er udstedt bødeforelæg.

2.2.2. Sager, hvori der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, behandles under medvirken af domsmænd, hvis sagen skønnes at være af særlig indgribende betydning for den tiltalte eller af særlig offentlig interesse, jf. retsplejelovens § 686, stk. 2.

I så fald forkynder anklagemyndigheden en kopi af anlageskriftet for tiltalte, jf. retsplejelovens § 835, stk. 2. Når retten har underrettet anklagemyndigheden om tidspunktet for hovedforhandlingen, sørger anklagemyndigheden endvidere for, at en indkaldelse med oplysning om tid og sted for hovedforhandlingen forkyndes for tiltalte, som udgangspunkt med mindst 4 dages varsel, jf. § 844, stk. 1 og 2. Tiltalte skal som udgangspunkt være til stede i retten under hele hovedforhandlingen, jf. § 853. Udebliver tiltalte, og kan den pågældende ikke straks bringes til stede, vil sagen således som udgangspunkt blive udsat, jf. § 855, stk. 1. Bl.a.

i sager, hvor der ikke er spørgsmål om højere straf end bøde, kan en hovedforhandling dog fremmes til dom i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig, jf. § 855, stk. 3.

2.3. Domfældtes retsmidler mod udeblivelsesdomme

Når retten har afsagt dom i en sag, der behandles uden domsmænd efter retsplejelovens kapitel 80, skal retten efter retsplejelovens § 219 a, stk. 5, fremsende en udskrift af dommen til den tiltalte.

Efter retsplejelovens § 902 kan tiltalte som udgangspunkt kun anke en dom, når tiltalte har givet møde i retten. Tiltalte, der er dømt som udebleven i medfør af retsplejelovens § 897, kan således i almindelighed ikke anke dommen.

En tiltalt, der er blevet dømt som udebleven, har imidlertid mulighed for at få sagen genoptaget efter retsplejelovens § 987, stk. 1, hvis tiltalte kan godtgøre, at vedkommende har haft lovligt forfald og samtidig har været forhindret i at meddele retten dette på grund af omstændigheder, der ikke kan tilregnes vedkommende. Tiltalte kan endvidere få sagen genoptaget, hvis tiltalte kan godtgøre, at indkaldelsen til retsmødet ikke er kommet rettidigt til vedkommendes kundskab. Det er i lovens forarbejder forudsat, at der anlægges en meget lempelig vurdering, hvis tiltalte oplyser ikke at have fået meddelelse om retsmødet.

En begæring om genoptagelse skal fremsættes over for den ret, der har afsagt dom i sagen, og begæringen skal fremsættes inden 14 dage efter, at retten har sendt en udskrift af dommen til tiltalte, jf. retsplejelovens § 904, stk. 3.

2.4. Sagsomkostninger

Det fremgår af retsplejelovens § 1007, at i straffesager, som forfølges af en offentlig myndighed, udredes omkostningerne ved sagens behandling af det offentlige med forbehold for at få dem erstattet. Efter retsplejelovens § 1008, stk. 1, er en sigtet, der findes skyldig, pligtig at betale det offentlige de nødvendige udgifter, som er medgået til sagens behandling.

De nævnte bestemmelser bygger på et princip om, at staten må afholde de generelle omkostninger, der er forbundet med at føre straffesager og pålægge borgerne straf. Hvis en sigtet findes skyldig, kan vedkommende imidlertid pålægges at betale de nødvendige udgifter, som er medgået til sagens behandling, og som kan henføres direkte til den pågældende sag.

Den pågældende kan derimod ikke pålægges at betale almindelige driftsudgifter, som ikke er direkte forbundne med at føre den pågældende straffesag, f.eks. løn til personale ved domstolene, indkøb af papir og lignende samt vedligeholdelse af retsbygninger.

I praksis omfatter de sagsomkostninger, som en dømt kan pålægges at betale, navnlig den pågældendes udgifter til en eventuel forsvarer. Der kan endvidere blive tale om, at den dømte skal betale de udgifter, som politiet har afholdt i forbindelse med efterforskningen, f.eks. udgifter i forbindelse med blodprøver, kliniske og retsmedicinske lægeundersøgelser mv.

I bødeforelægssager vil der kun yderst sjældent være udgifter, der ikke er almindelige driftsudgifter. Der vil herunder typisk ikke være beskikket en forsvarer i en bødesag, der kan afgøres med en udeblivelsesdom. Der vil således ved behandlingen af bødeforelægssager ved retten almindeligvis ikke påløbe sagsomkostninger.

3. Forslag fra Domstolenes Samarbejdsudvalg og The Boston Consulting Group

Domstolenes Samarbejdsudvalg nedsatte i 2007 en arbejdsgruppe om behandling af bødesager med deltagelse af repræsentanter for anklagemyndigheden, retterne og Domstolsstyrelsen. Arbejdsgruppen fik til opgave at drøfte mulighederne for en mere smidig og ressourceeffektiv behandling af de mange bødesager. Arbejdsgruppen fremkom i 2008 med et oplæg om to mulige modeller (model I og II nedenfor) med henblik på at opnå en mere effektiv behandling af bødesager.

Endvidere har The Boston Consulting Group, som er en privat konsulentvirksomhed, for Justitsministeriet, Finansministeriet og Domstolsstyrelsen i 2009 bl.a. foretaget en analyse af effektiviseringspotentialer for simple bødesager. The Boston Consulting Group har på baggrund heraf i sin rapport "Kvantificering af Effektiviseringstiltag samt Opdatering af Sagsmodel for De Danske Byretter" fra november 2009 foreslået to effektiviseringstiltag (model I og III nedenfor).

3.1. Model I

3.1.1. Arbejdsgruppen under Domstolenes Samarbejdsudvalg har påpeget, at det kunne overvejes at indføre en ordning, hvor politi og anklagemyndighed i forbindelse med udstedelse af et bødeforelæg til en sigtet skal vejlede om, at den pågældende enten skal betale bøden eller rette

henvendelse til politi eller anklagemyndighed inden en vis frist, hvis sagen ønskes behandlet ved domstolene. Hvis tiltalte ikke svarer, skal vedkommende anses for at have vedtaget bøden, og politiet vil kunne iværksætte inddrivelse. Arbejdsgruppen har endvidere anført, at ordningen eventuelt kan kombineres med en adgang for tiltalte til at få sagen genoptaget inden for en vis frist, efter at inddrivelse er sket.

3.1.2. The Boston Consulting Group har foreslået en lignende ordning, hvor det skal fremgå af bødeforelægget, at hvis man har indsigelser og derfor ikke kan vedtage bødeforelægget, så skal man inden 14 dage kontakte politiet og redegøre for sin indsigelse. Det vil efter den foreslåede ordning være tilstrækkeligt at ringe til det centrale servicecenter i politikredsen og få en medarbejder her til at registrere indsigelsen og dens indhold. Servicecenteret skal samtidig anmode om oplysninger om potentielle vidner og disses kontaktoplysninger.

I tilfælde af indsigelser over for det udstedte bødeforelæg, skal anklagemyndigheden efter den foreslåede ordning som i dag sende sagen til retten, der herefter indkalder til et retsmøde.

Hvis den sigtede ikke foretager sig noget inden 14 dage, vil den pågældende anses for at have vedtaget bøden, som herefter vil kunne overgå direkte til inddrivelse. Denne konsekvens skal efter forslaget ligeledes fremgå af bødeforelægget.

The Boston Consulting Group foreslår endvidere – på linje med arbejdsgruppen under Domstolsstyrelsen – at det skal være muligt at få genoptaget en sag, hvor bøden er overgået til inddrivelse, hvis man ikke mener at have modtaget bødeforelægget fra politiet.

3.2. Model II

Arbejdsgruppen under Domstolenes Samarbejdsudvalg har som et alternativ til model I foreslået, at der indføres en ordning, hvorefter politiet efter udstedelsen af et bødeforelæg sender et brev til tiltalte, hvori tiltalte bliver vejledt om, at sagen vil blive sendt til retten, medmindre tiltalte betaler bøden inden en vis frist.

Når retten modtager sagen, skal retten efter forslaget sende et brev til den tiltalte, hvori tiltalte vejledes om, at vedkommende enten kan betale bøden eller – hvis tiltalte ønsker sagen behandlet i et retsmøde – rette henvendelse til retten. Hvis tiltalte ikke svarer, anses tiltalte for at have til-

stået det forhold, som han er tiltalt for, og der afsiges udeblivelsesdom.

Arbejdsgruppen har anført, at den beskrevne ordning – ligesom model I – kan kombineres med en adgang for tiltalte til at få sagen genoptaget inden for en vis frist efter afsigelsen af udeblivelsesdom.

Arbejdsgruppen har endvidere anført, at model II formentlig vil være mindre ressourcebesparende end model I. For så vidt angår model I må det således antages, at langt de fleste sager alene vil skulle oprettes hos politiet, mens domstolene kun vil skulle oprette og behandle de sager, hvor tiltalte anmoder om behandling i retten. Model II vil derimod fortsat kræve, at et stort antal sager (som i dag) vil skulle oprettes både hos politiet og ved domstolene. Ressourcebesparelsen ved model II vil ifølge arbejdsgruppen bestå i, at domstolene ikke skal beramme sagerne, medmindre tiltalte har svaret. Arbejdsgruppen har bemærket, at selv om denne besparelse ikke umiddelbart forekommer stor, særligt henset til, at retterne alligevel skal sende et brev til tiltalte, så vil den dog alligevel betyde, at der ikke skal afsættes tid i dommerens og anklagerens kalender til retsmøder, hvor de tiltalte ikke møder op. Samtidig vil ordningen indebære, at dommeren har mulighed for at sortere de sager fra, hvor der ikke bør afsiges udeblivelsesdom.

3.3. Model III

The Boston Consulting Group har som et alternativ til model I foreslået, at der indføres et krav om dækning af sagsomkostninger. Det foreslås nærmere bestemt, at bødeforelæg skal indeholde oplysning om, at hvis sagen overgår til domstolene, vil der blive pålagt en afgift (f.eks. 400 kr.), der skal dække rettens omkostninger ved at behandle sagen. Hvis den tiltalte møder i retten og får medhold i sin indsigelse, skal afgiften efter forslaget falde bort sammen med bøden.

4. Justitsministeriets overvejelser

Efter Justitsministeriets opfattelse er det væsentligt, at straffesager behandles så hurtigt og effektivt som muligt hos politiet, anklagemyndigheden og domstolene. Det er samtidig væsentligt at sikre, at behandlingen lever op til grundlæggende retssikkerhedshensyn i forhold til den person, som er mistænkt for en strafbar handling, og som risikerer at blive pålagt en straf.

Model I, som er beskrevet nærmere under punkt 3.1 ovenfor, indebærer, at en person, der ikke reagerer på et bødeforelæg, vil blive forpligtet til at betale den forelagte bøde.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det normalt en domstolsopgave at tage stilling til, om der er grundlag for at pålægge en person, der ikke erklærer sig skyldig, et strafansvar, således at den pågældende person alene straffes efter en forudgående domstolsprøvelse af, om både de indholdsmæssige og processuelle betingelser for at pålægge straf er til stede.

Den gældende ordning med behandling af udenretlige bødevedtagelser bygger på, at den pågældende erklærer sig skyldig og rede til at betale den forelagte bøde. I modsat fald indbringes sagen som alle andre straffesager for retten, der herefter tager stilling til, om der er grundlag for at straffe den pågældende.

En eventuel ordning, hvorefter den blotte passivitet over for et bødeforelæg skulle udgøre et tilstrækkeligt grundlag for at anse den pågældende for skyldig, og hvor der således ikke vil ske en domstolsprøvelse af, om betingelserne for at straffe den pågældende er opfyldt, vil efter Justitsministeriets opfattelse rejse væsentlige principielle spørgsmål i forhold til, hvilken myndighed der kan pålægge en person et strafansvar. Ordningen vil således reelt indebære, at afgørelsen om at pålægge strafansvar i de pågældende sager træffes af den myndighed, som udsteder bødeforelægget, det vil sige enten anklagemyndigheden, polititjenestemænd i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen eller andre administrative myndigheder, jf. punkt 2.1 ovenfor.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der derfor ikke grundlag for at gennemføre model I.

Arbejdsgruppen under Domstolenes Samarbejdsudvalg har som beskrevet ovenfor under punkt 3.2 om *model II* foreslået, at der indføres en ordning, hvorefter retten i sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, i stedet for at indkalde til et retsmøde kan sende et brev til den tiltalte og orientere om, at sagen vil blive afgjort uden afholdelse af et retsmøde, medmindre tiltalte anmoder om, at sagen behandles i et retsmøde. Hvis tiltalte ikke anmoder om et retsmøde, kan der herefter afsiges udeblivelsesdom.

Med denne model fastholdes princippet om, at alene domstolene kan pålægge strafansvar i sager, hvor den pågældende ikke erklærer sig skyldig.

Til forskel fra den gældende ordning vil der kun blive afholdt et retsmøde, hvis tiltalte anmoder herom, således at dommeren, hvis der ikke anmodes om et retsmøde, kan behandle sagen på sit kontor i stedet for i et retsmøde, hvor der også er en anklager til stede.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der ingen retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved at indføre model II. Ministeriet finder herunder ikke, at der er betænkeligheder ved over for den tiltalte at lægge op til, at sagen skal afgøres uden hovedforhandling. Der henvises i den forbindelse til, at bødeforelæg anvendes i sager uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, og at udeblivelsesdom ikke afsiges, hvis omstændighederne taler imod at afgøre sagen uden tiltaltes tilstedeværelse, hvilket i givet fald også bør gælde for udeblivelsesdomme efter model II. Hvis ordningen begrænses til sager, der behandles uden domsmænd efter retsplejelovens kapitel 80, vil sager, som skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte, endvidere i almindelighed falde uden for den foreslåede ordning, jf. retsplejelovens § 686, stk. 2.

Det er samtidig Justitsministeriets vurdering, at modellen indebærer en bedre og mere fleksibel udnyttelse af ressourcerne hos anklagemyndighed og domstole. Justitsministeriet har i den forbindelse hæftet sig ved oplysningerne om, at tiltalte i størstedelen af de mange bødeforelægssager ikke møder op, og at sagen herefter som hovedregel afgøres med en udeblivelsesdom. Med den foreslåede model undgår man at skulle reservere retslokaler og tid i såvel en dommers som en anklagers kalender til behandlingen af de sager, hvor tiltalte ikke er interesseret i at være til stede. I stedet kan dommeren behandle sagerne uden tilstedeværelsen af en anklager, når det passer ind i forhold til dommerens øvrige opgaver.

Justitsministeriet kan således tilslutte sig model II. Ministeriet finder dog ikke, at der er behov for, at anklagemyndigheden – som foreslået af arbejdsgruppen som et led i modellen – efter udstedelsen af et bødeforelæg skal sende et brev til tiltalte, hvori tiltalte bliver vejledt om, at sagen vil blive sendt til retten, medmindre tiltalte betaler bøden inden en vis frist. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af selve bødeforelægget, at det er en forudsætning for at undgå en retssag, at man erklærer sig skyldig i den pågældende overtrædelse og rede til at betale den bøde, som er angivet i bødeforelægget, inden en frist, som ligeledes er angivet i bødeforelægget.

Som beskrevet ovenfor under punkt 3.3 om *model III* har The Boston Consulting Group foreslået, at der indføres et krav om dækning af sagsomkostninger i bødeforelæggelser, der indbringes for domstolene.

Forslaget fra The Boston Consulting Group vil efter Justitsministeriets opfattelse indebære, at der vil blive pålagt visse dømte en slags afgift for, at staten har idømt dem en straf, hvilket er i strid med det generelle princip i dansk ret om, at staten må afholde de generelle omkostninger, der er forbundet med at føre straffesager og pålægge borgerne straf,.

Det vil herudover efter Justitsministeriets opfattelse være i strid med lighedsprincippet, at personer, der i forbindelse med en udeblivelsesdom har fået en bøde, pålægges at betale for udgifter af mere generel karakter, som andre dømte ikke bliver pålagt at betale, jf. nærmere herom punkt 2.4 ovenfor.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der derfor ikke grundlag for at indføre en sådan ordning i dansk ret.

5. Lovforslagets udformning

Med henblik på at opnå en bedre og mere fleksibel udnyttelse af ressourcerne i domstolssystemet lægges der med lovforslaget – i overensstemmelse med forslaget fra Arbejdsgruppen under Domstolenes Samarbejdsudvalg, jf. punkt 3.2 ovenfor – op til en ordning, der giver domstolene mulighed for at afsige udeblivelsesdom i sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, uden afholdelse af et retsmøde, hvis tiltalte ikke udtrykkeligt har anmodet om at få sagen behandlet i et retsmøde, og omstændighederne ikke taler imod at afsige udeblivelsesdom.

Der lægges ikke med lovforslaget op til, at der hos politi, anklagemyndighed eller andre myndigheder skal ske ændringer i behandlingen af de sager, hvor der udstedes bødeforelæg.

Lovforslaget indebærer derimod som noget nyt, at retten i sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, og som behandles uden domsmænd efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80, ved brev kan meddele tiltalte, at hvis tiltalte ikke inden 14 dage efter, at retten har sendt brevet, anmoder om et retsmøde, kan dette medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, uden mulighed for anke. I dag skal retten i alle bødesager, der behandles uden domsmænd efter retsplejelovens kapitel 80, enten sende en indkaldelse til en hovedforhandling til tiltalte eller forkynde en indkal-

delse for tiltalte. Det skal af indkaldelsen fremgå, at hvis tiltalte udebliver fra hovedforhandlingen uden lovligt forfald, så kan dette medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, uden mulighed for anke, jf. også punkt 2.2.1 ovenfor.

Som udgangspunkt vil alle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, og som behandles uden domsmænd efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80, være omfattet af den foreslåede ordning. Det forudsættes dog, at sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg, men hvor anklageskriftet indeholder påstande, der går ud over bødeforelægget, ikke vil blive behandlet efter ordningen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis en forurettet efter udstedelsen af bødeforelægget, har fremsat et krav om erstatning, som ønskes behandlet under straffesagen.

Det vil i øvrigt være op til retten at afgøre, om der i en bødeforelægssag skal sendes et brev til tiltalte i overensstemmelse med den foreslåede ordning, eller om der i stedet bør indkaldes til et retsmøde på samme måde, som det sker i dag (f.eks. hvis det på forhånd er givet, at tiltalte vil anmode om et retsmøde, eller hvis det på forhånd vurderes, at betingelserne for at afsige udeblivelsesdom ikke vil være opfyldt).

Det vil også kunne forekomme, at retten først senere – efter at der er sendt et brev til tiltalte i overensstemmelse med den nye ordning, og fristen på de 14 dage er forløbet, uden at tiltalte har anmodet om et retsmøde – konstaterer, at der ikke er grundlag for at afsige udeblivelsesdom. I så fald må retten på dette tidspunkt indkalde tiltalte til hovedforhandling på samme måde som i dag.

Der er ikke i lovforslaget fastsat regler om, hvordan tiltalte skal rette henvendelse til retten med anmodning om et retsmøde. Det forudsættes, at tiltalte kan fremsætte sin anmodning både ved personligt fremmøde, skriftligt eller telefonisk.

Hvis den tiltalte inden for fristen på 14 dage retter henvendelse til retten med anmodning om, at sagen behandles i et retsmøde, vil retten efter lovforslaget skulle fastsætte tid og sted for en hovedforhandling og indkalde tiltalte hertil på samme måde, som retten i dag indkalder til hovedforhandling i bødesager, der behandles uden domsmænd efter retsplejelovens kapitel 80.

Hvis retten ikke hører fra den tiltalte inden udgangen af fristen på 14 da-

ge, vil retten efter lovforslaget kunne behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som fremgår af anklageskriftet – det vil sige, at retten kan afsige udeblivelsesdom – medmindre omstændighederne taler imod det. Der lægges altså med lovforslaget op til, at domstolene skal foretage den samme prøvelse af grundlaget for at pålægge den tiltalte strafansvar, som i dag finder sted i bødesager, der behandles uden domsmænd efter retsplejelovens kapitel 80, og hvor en tiltalt udebliver fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald eller nægter at afgive forklaring, jf. punkt 2.2.1 ovenfor.

Hvis retten i den foreslåede ordning afsiger udeblivelsesdom vil retten i overensstemmelse med den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 219 a, stk. 5, 1. pkt., skulle fremsende en udskrift af dommen til den dømte.

Udeblivelsesdomme kan i henhold til den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 902 som udgangspunkt ikke ankes, jf. nærmere om bestemmelsen punkt 2.3 ovenfor. Denne bestemmelse vil også finde anvendelse på domme, som efter den foreslåede ordning afsiges, når tiltalte ikke anmoder om et retsmøde.

Med lovforslaget lægges der imidlertid op til, at domfældte skal have mulighed for at få sin sag genoptaget, hvis vedkommende kan godtgøre at have været forhindret i at anmode om et retsmøde på grund af omstændigheder, som ikke kan tilregnes den pågældende, eller at det brev, som retten efter den foreslåede nye ordning kan sende til tiltalte, ikke er kommet rettidigt til vedkommendes kundskab. Den foreslåede adgang til genoptagelse svarer til, hvad der i dag gælder ved udeblivelsesdomme, som afsiges i bødesager, der behandles uden domsmænd efter retsplejelovens kapitel 80, og hvor en tiltalt udebliver fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald. I sådanne tilfælde kan domfældte således få sin sag genoptaget, hvis vedkommende kan godtgøre at have haft lovligt forfald og på grund af omstændigheder, der ikke kan tilregnes vedkommende, har været forhindret i at give meddelelse om det, eller at indkaldelsen til retsmødet ikke er kommet rettidigt til vedkommendes kundskab, jf. også punkt 2.3 ovenfor.

En begæring om genoptagelse af sagen skal efter de gældende regler inden 14 efter, at retten har sendt en udskrift af dommen til den domfældte, fremsættes over for den ret, der har afsagt dom i sagen. Der foreslås med lovforslaget ingen ændringer heri.

6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

...

7. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslaget medfører, at hvis en erhvervsdrivende, der er tiltalt i en bødeforelæggssag, som er indbragt for domstolene, ønsker sin sag behandlet i et retsmøde, skal vedkommende rette henvendelse til retten og anmode herom. I dag indkaldes tiltalte automatisk til et retsmøde.

8. Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører, at hvis en borger, der er tiltalt i en bødeforelæggssag, som er indbragt for domstolene, ønsker sin sag behandlet i et retsmøde, skal vedkommende rette henvendelse til retten og anmode herom. I dag indkaldes tiltalte automatisk til et retsmøde.

9. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, HK-Landsklubben Danmarks Domstole, Rigsadvokaten, Foreningen af Statsadvokater, Foreningen af Offentlige Anklagere, Rigspolitiet, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, HK-Landsklubben for Politiet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Institut for Menneskerettigheder, Retssikkerhedsfonden,

Dansk Retspolitisk Forening, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Amnesty International og DI – Organisation for Erhvervslivet.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner		
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner		
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen af betydning
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I lovforslagets bilag 1 er de foreslåede bestemmelser sammenholdt med de nugældende bestemmelser.

Til § 1

Til nr. 1 (retsplejelovens § 219 a, stk. 3, 2. pkt.)

Den foreslåede ændring indebærer, at bødesager, som behandles uden retsmøde efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 897, stk. 1, nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, tillige kan afsige dom uden afholdelse af et retsmøde.

Til nr. 2 (retsplejelovens § 896, stk. 1, 3. pkt.)

Den foreslåede ændring indebærer, at retten i bødesager, hvor retten meddeler tiltalte, at tiltalte kan blive dømt for de forhold, som tiltalen

vedrører, hvis tiltalte ikke anmoder om et retsmøde, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 896 a, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, undtages fra hovedreglen om, at retten skal fastsætte tid og sted for en hovedforhandling, når anklageskrift er indleveret.

Til nr. 3 (retsplejelovens § 896 a)

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 896 a, *stk. 1*, indebærer, at retten i sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg, ved brev kan meddele tiltalte, at hvis tiltalte ikke anmoder om et retsmøde inden 14 dage efter, at retten har sendt brevet, kan dette medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, uden mulighed for anke.

Som udgangspunkt er alle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, og som behandles uden domsmænd efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80, omfattet af den foreslåede ordning. Det forudsættes dog, at sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg, men hvor anklageskriftet indeholder påstande, der går ud over bødeforelægget, ikke vil blive behandlet efter ordningen. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en forurettet efter udstedelsen af bødeforelægget, har fremsat et krav om erstatning, som ønskes behandlet under straffesagen.

Det vil i øvrigt være op til retten at afgøre, om der i en bødeforelægssag skal sendes et brev til tiltalte i overensstemmelse med den foreslåede ordning, eller om der i stedet bør indkaldes til et retsmøde på samme måde, som det sker i dag. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis det på forhånd er givet, at tiltalte vil anmode om et retsmøde, eller hvis det på forhånd vurderes, at betingelserne for at afsige udeblivelsesdom ikke vil være opfyldt.

Det vil også kunne forekomme, at retten først senere – efter at der er sendt et brev til tiltalte i overensstemmelse med den nye ordning, og fristen på de 14 dage er forløbet, uden at tiltalte har anmodet om et retsmøde – konstaterer, at der ikke er grundlag for at afsige udeblivelsesdom. I så fald må retten på dette tidspunkt indkalde tiltalte til hovedforhandling på samme måde som i dag.

Den foreslåede frist på 14 dage fra den dag, hvor retten har sendt brevet til den tiltalte, vil i praksis betyde, at hvis retten har sendt brevet til tiltalte den 1. april, så udløber fristen den 15. april.

Der er ikke i lovforslaget fastsat regler om, hvordan tiltalte skal rette henvendelse til retten med anmodning om et retsmøde. Det forudsættes, at tiltalte kan fremsætte sin anmodning både ved personligt fremmøde, skriftligt eller telefonisk.

Efter forslaget til § 896, *stk.* 2, vil retten, såfremt den tiltalte anmoder retten om et retsmøde, skulle fastsætte tid og sted for en hovedforhandling og indkalde tiltalte hertil på samme måde, som retten i dag indkalder til hovedforhandling i bødesager, der behandles uden domsmænd efter retsplejelovens kapitel 80.

Der henvises i øvrigt til punkt 5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (retsplejelovens § 897, *stk.* 1)

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 897, *stk.* 1, nr. 3, indebærer, at hvis retten ikke modtager en anmodning om et retsmøde fra tiltalte inden udgangen af den frist på 14 dage, som er nævnt ovenfor i bemærkningerne til § 1, nr. 3, vil retten kunne behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som fremgår af anklageskriftet, medmindre omstændighederne taler imod det. Der lægges således med lovforslaget op til, at domstolene skal foretage den samme prøvelse af grundlaget for at pålægge den tiltalte strafansvar, som i dag finder sted i bødesager, der behandles uden domsmænd efter retsplejelovens kapitel 80, og hvor en tiltalt udebliver fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald eller nægter at afgive forklaring.

De øvrige dele af forslaget til retsplejelovens § 897, *stk.* 1 og 2, svarer med redaktionelle ændringer til indholdet af den gældende § 897, *stk.* 1.

Der henvises i øvrigt til punkt 5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 (retsplejelovens § 987, *stk.* 2)

Det foreslås, at der i retsplejelovens § 987 om genoptagelse indsættes et nyt *stk.* 2, hvorefter en tiltalt, der har undladt at anmode om et retsmøde i en sag, som behandles efter den foreslåede bestemmelse i § 896 a, *stk.* 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og som herefter er blevet domfældt efter den foreslåede bestemmelse i § 897, *stk.* 1, nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 4,

kan begære sagen genoptaget til forhandling, hvis vedkommende kan godtgøre at have været forhindret i at anmode om et retsmøde på grund af omstændigheder, som ikke kan tilregnes den pågældende, eller at det brev, når den pågældende godtgør, at det brev, som er nævnt i den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 896 a, stk. 1, ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab.

Den foreslåede adgang til genoptagelse svarer til, hvad der i dag gælder ved udeblivelsesdomme, som afsiges i bødesager, der behandles uden domsmænd efter retsplejelovens kapitel 80, jf. den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 987, stk. 1. I sådanne tilfælde kan domfældte således få sin sag genoptaget, hvis vedkommende kan godtgøre at have haft lovligt forfald og på grund af omstændigheder, der ikke kan tilregnes vedkommende, har været forhindret i at give meddelelse om det, eller at indkaldelsen til retsmødet ikke er kommet rettidigt til vedkommendes kundskab, jf. også punkt 2.3 ovenfor.

I modsætning til den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 987, stk. 1, fremgår det ikke af det foreslåede stk. 2, at det er en betingelse, at anke efter reglerne i kapitel 82 ikke kan finde anvendelse. Dette skyldes, at tiltalte i tilfælde omfattet af det foreslåede stk. 2 aldrig vil opfylde betingelserne i retsplejelovens § 902, stk. 2 og 3, for at anke.

Der henvises i øvrigt til punkt 5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 (retsplejelovens § 988, stk. 1)

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at der med lovforslagets § 1, nr. 5, indsættes et nyt stk. 2 i retsplejelovens § 987.

Til § 2

Bestemmelsen fastsætter lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2010. De foreslåede ændringer vil få betydning for sager, hvor retterne på tidspunktet for lovens ikrafttræden endnu ikke har fastsat tid og sted for hovedforhandlingen.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1237 af 26. oktober 2010 [som ændret ved ...], foretages følgende ændringer:

§ 219 a. Rettens afgørelser i straffesager træffes snarest muligt, efter at den pågældende forhandling er til ende. Ved sagens optagelse til dom eller kendelse skal retten tilkendegive, hvornår dommen eller kendelsen vil blive afsagt. Kan afsigelsen ikke finde sted samme dag, skal dom eller kendelse dog afsiges senest inden en uge og, hvor nævninge har medvirket, senest dagen efter.

Stk. 2. Såfremt særlige omstændigheder gør det påkrævet, kan retten beslutte at fravige de i stk. 1 nævnte frister. I beslutningen skal anføres de omstændigheder, der bevirker, at fristen ikke kan overholdes. Beslutningen kan ikke kæres.

Stk. 3. Dommen afsiges i et retsmøde. Hvis afsigelsen ikke finder sted samme dag, som sagen er optaget til dom, og tiltalte ikke er fængslet, kan dommen dog afsiges uden afholdelse af retsmøde. Afsiges dommen i et retsmøde, oplæses dommens konklusion.

1. I § 219 a, stk. 3, 2. pkt., indsættes efter ”fængslet,”: ”eller hvis sagen er behandlet uden retsmøde i medfør af § 896 a, stk. 1,”.

Stk. 4. Hvis tiltalte er fængslet, bør den pågældende bringes til stede ved dommens afsigelse.

Stk. 5. Retten meddeler tiltalte udskrift af dommen. Hvis sagen i medfør af § 855, stk. 3, nr. 1-5, er fremmet i tiltaltes fravær, skal udskriften forkyndes. Er sagen fremmet i tiltaltes fravær i medfør af § 855, stk. 3, nr. 4, skal forkyndelse af udskriften ske for tiltalte personlig, medmindre tilsigelsen har været forkyndt for denne personlig.

Stk. 6. Tiltalte vejledes om adgangen til at anke dommen. Vejledningen gives ved dommens afsigelse, hvis tiltalte er til stede, og ellers ved den efterfølgende meddelelse eller forkyndelse, jf. stk. 5. Hvis afsigelsen ikke finder sted samme dag, som sagen er optaget til dom, gives vejledningen samtidig med, at retten tilkendegiver, hvornår dommen vil blive afsagt, såfremt tiltalte er til stede, og ellers ved den efterfølgende meddelelse eller forkyndelse, jf. stk. 5. Det anføres i retsbogen, hvis vejledningen gives i et retsmøde, hvor tiltalte er til stede.

Stk. 7. Retten underretter den forurettede og andre, der har fremsat et borgerligt krav i en offentlig straffesag, om rettens afgørelse om kravet. I øvrigt meddeler retten den forurettede en udskrift af dommen, hvis den forurettede har anmodet om det.

§ 896. Anklagemyndigheden ind- 2. I § 896, stk. 1, 3. pkt., indsættes

leverer anklageskriftet til retten. Ved indleveringen er straffesagen indledt ved retten. Når anklageskriftet er indleveret, fastsætter retten tid og sted for hovedforhandlingen, medmindre sagen straks afvises efter § 846.

Stk. 2. Retten forkynder en indkaldelse til hovedforhandlingen for tiltalte med mindst 4 dages varsel. Retten kan dog fastsætte et kortere varsel. Ved forkyndelsen skal der udleveres en kopi af anklageskriftet til tiltalte.

Stk. 3. Indkaldelsen skal angive

- 1) tid og sted for hovedforhandlingen, og
- 2) at tiltaltes udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte anholdes, jf. § 757, eller at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, uden mulighed for anke, jf. §§ 855 og 902.

Stk. 4. Forkyndelse kan undlades, når der under sagen ikke er spørgsmål om højere straf end bøde. I så fald sender retten indkaldelsen og en kopi af anklageskriftet til tiltalte senest 2 uger før hovedforhandlingen.

Stk. 5. Retten bestemmer, om vidner straks skal indkaldes, og om der skal træffes andre foranstaltninger med hensyn til bevisførelse. Ved tiltaltes møde i retten skal tiltalte have lejlighed til at angive de beviser, som tiltalte ønsker at føre.

efter ”sagen”: ”behandles efter § 896 a, stk. 1, eller”.

3. Efter § 896 indsættes:

”§ 896 a. I sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg, kan retten

ved brev meddele tiltalte, at hvis tiltalte ikke anmoder om et retsmøde inden 14 dage efter, at retten har sendt brevet, kan dette medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, uden mulighed for anke, jf. § 902.

Stk. 2. Hvis tiltalte anmoder om et retsmøde, indkaldes til hovedforhandling efter § 896.

§ 897. Udebliver tiltalte uden oplyst lovligt forfald, eller nægter tiltalte at afgive forklaring, kan retten behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som den pågældende er tiltalt for, når der ikke under sagen er spørgsmål om højere straf end bøde og omstændighederne ikke taler imod det. Dommen kan udfærdiges ved en påtegning på anklageskriftet.

Stk. 2. Hvis sagen behandles i en anden retskreds end den, som tiltalte bor eller opholder sig i, kan retten efter anmodning fra tiltalte, eller hvis tiltalte udebliver, bestemme, at tiltalte skal afhøres ved retten i den kreds, hvor tiltalte bor eller opholder sig.

Stk. 3. Hvis der i en sag, hvor der ikke er spørgsmål om højere straf end bøde, for tiltalte møder en person, der har skriftlig fuldmagt fra tiltalte og er villig til at meddele de nødvendige oplysninger, kan retten modtage den mødtes forklaringer og erklæringer og lægge dem til grund for afgørelsen, som om de var afgivet af tiltalte selv.

Stk. 4. Skal der afhøres vidner ind-

4. § 897, *stk. 1*, ophæves og i stedet indsættes:

”Når der ikke under sagen er spørgsmål om højere straf end bøde, kan retten, medmindre omstændighederne taler imod det, behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som den pågældende er tiltalt for, hvis tiltalte

1) udebliver fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald,

2) nægter at afgive forklaring, eller

3) har undladt at anmode om et retsmøde efter § 896 a, *stk. 1*.

Stk. 2. En dom efter *stk. 1* kan udfærdiges ved en påtegning på anklageskriftet.”

Stk. 2-4 bliver herefter *stk. 3-5*.

kaldt af tiltalte i en sag, hvor hverken tiltalte eller en forsvarer er mødt, afhøres vidnerne af retten.

§ 987. Er en udebleven tiltalt blevet domfældt, uden at anke efter reglerne i kapitel 82 kan finde sted, kan domfældte begære sagen genoptaget til ny forhandling, når den pågældende godtgør, at have haft lovligt forfald og ved ham utilregnelige omstændigheder har været forhindret fra i tide at anmelde dette, eller at stævningen ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab. Begæringen må fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen, inden sådan frist som bestemt i § 904, jf. § 910. Reglerne i §§ 979, stk. 2,-982 finder tilsvarende anvendelse. Nægtes genoptagelse, kan spørgsmålet indbringes for Den Særlige Klageret efter reglerne om kære til Højesteret.

Stk. 2. Hvis sagen i medfør af § 855, stk. 3, nr. 4, er fremmet i tiltaltes fravær, kan domfældte uanset betingelserne i stk. 1, 1. pkt., begære sagen genoptaget til ny forhandling. Begæringen må fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen, inden 4 uger fra dommens forkyndelse efter § 219 a, stk. 5. Retten kan undertagelsesvis genoptage sagen, hvis begæring indgives senere, men inden 1 år efter dommens forkyndelse. Reglerne i stk. 1, 3. og 4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Udebliver domfældte under

5. I § 987, indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

”*Stk. 2.* Er en tiltalt blevet domfældt uden retsmøde efter § 897, stk. 1, nr. 3, kan domfældte begære sagen genoptaget til forhandling, når domfældte godtgør, at have været forhindret i at anmode om et retsmøde på grund af omstændigheder, som ikke kan tilregnes den pågældende, eller at brevet ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab. Reglerne i stk. 1, 2.-4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.”

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

den nye hovedforhandling, hæver retten ved kendelse sagen, og den afsagte dom bliver stående ved magt.

Stk. 4. Under de i stk. 1, 1. pkt., anførte betingelser kan tiltalte begære genoptagelse af en ankesag, som er afvist på grund af hans udeblivelse. Er en anke afvist i medfør af § 920, stk. 3, kan tiltalte begære genoptagelse, når han godtgør, at det skyldes ham utilregnelige omstændigheder, at anklageskrift eller stævning ikke på sædvanlig måde har kunnet forkyndes for ham. Begæring om genoptagelse må fremsættes over for den ret, der har afvist anken. I øvrigt finder bestemmelserne i stk. 1, 2.- 4. pkt., tilsvarende anvendelse.

§ 988. Hvis en straffesag genoptages i medfør af § 987, stk. 2, kan tilførsler til retsbogen om forklaringer afgivet af vidner og syns- og skøns mænd under den forudgående behandling foruden i de i § 871 nævnte tilfælde anvendes som bevismiddel, hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om fornyet afhøring.

6. I § 988, *stk. 1*, ændres § 987, *stk. 2* til: ”§ 987, *stk. 3*”.